

Prof. PhDr. Róbert Letz, PhD.
Katedra histórie Pedagogickej fakulty UK, Račianska 59, 813 34 Bratislava

POSUDOK

k návrhu na vymenovanie doc. Mgr. Pavla Matulu, PhD.
za profesora v odbore Slovenské dejiny

V slovenskej historiografii sa po roku 1989 vyprofilovala nová generácia historikov, ktorá bola postavená pred rôzne výzvy a úlohy, v dôsledku dlhodobého podceňovania historiografie v predchádzajúcom režime. K predstaviteľom tejto generácie patrí Doc. Mgr. Pavol Matula, PhD. Svoju vedecko-akademickú dráhu začal v roku 1994 na oddelení histórie Spoločenskovedného ústavu SAV v Košiciach. Výsledkom tohto jeho pôsobenia bolo dosiahnutie titulu PhD. Historickým témam sa intenzívne venoval aj po roku 2001 ako zamestnanec Slovenského rozhlasu a neskôr Ústavu pamäti národa. Zásadný význam pre ďalší vedecký a osobnostný rozvoj doc. Pavla Matulu malo jeho prijatie na Katedru histórie Pedagogickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave v roku 2008. Popri svojich vedecko-výskumných aktivitách sa začal intenzívne venovať aj pedagogickej činnosti.

Pri celkovom zhodnotení tvorby doc. P. Matulu môžeme sledovať dve tematické línie. Prvú predstavujú slovensko-poľské vzťahy v prvej polovici 20. storočia (kultúrne s dôrazom na slovenských polonofilov a politické – s dôrazom na otázky štátnych hraníc a hraničných konfliktov) a druhú otázka čechoslovakizmu a pôsobenia českých stredoškolských profesorov na Slovensku. V týchto dvoch líniách sa uberá vedecko-výskumná a publikačná činnosť doc. P. Matulu. Osobitne by som chcel v tejto súvislosti zdôrazniť vydanie piatich monografií (z toho dvoch zahraničných, vydaných v Poľsku) v rokoch 2014 – 2021 ako pre historika najdôležitejšie výstupy jeho tvorby. Štyri z týchto monografií sa venujú problematike slovensko-poľských vzťahov: *Rozdelené Kysuce* (2012), *Oravský Mníchov Zabratie časti Hornej Oravy Poľskom v roku 1938* (2021), *Hranica nenávisti. Tragický osud richtára Antona Grochala* (2014), *Svrčinovec v období poľskej okupácie a druhej svetovej vojny 1938 – 1945* (2018) a jedna problematika čechoslovakizmu: *Čechoslovakizmus na slovenských stredných školách 1918 – 1938* (2013). Práce doc. P. Matulu sú zamerané na pomerne zložité a dodnes diskutované témy. Sú založené na primárnom archívnom výskume v domácich a zahraničných archívoch. Vyznačujú sa profesionálnym prístupom a premyslenou metodológiou spracovania. Jeho prístup by sa dal označiť ako objektivistický, kritický a nestranný, sledujúci pochopenie historických

problémov v kontexte dobových historických súradníc a prezentovať ich v súčasnosti ako uzavreté témy z ktorých je možné čerpať poznanie a poučenie pre budúcnosť. Typickou tvorby doc. P. Matulu je jeho orientácia na regionálne témy, a to najmä regiónov Kysúc, Oravy, Spiša a Považia. Pri spracovaní týchto tém rezonujú otázky regionálnych osobností, regionálnej štátnej a cirkevnej správy a zaujímavo podané prepojenie „malých“ regionálnych dejín s „veľkými“ dejinami, v ktorých epicentre sa regióny ocitli v prelomových rokoch 1918 – 1920, 1938/1939, 1944/1945. Diela doc. P. Matulu, a to či už spomenuté monografie, alebo vedecké štúdie sú pôvodné a prinášajú nové fakty a interpretácie, čím obohacujú a prehlbujú doterajšie poznanie.

Doc. Mgr. P. Matula, PhD. preukazuje kontinuálnu vedecko-výskumnú aktivitu, čo dokumentuje jeho účasť v 14 grantových projektoch od roku 1994 dodnes. Bol hlavným riešiteľom dvoch grantov (jedného KEGA a jedného VEGA), zástupcom hlavného riešiteľa v dvoch projektoch. Inauguranciu preukazuje kontinuitu nielen svojej vedecko-výskumnej, ale aj pedagogickej činnosti. Vede viaceré predmety, zamerané na dejiny Slovenska a dejiny strednej Európy, ale aj propedeutické predmety. Pre študentov vydáva potrebnú študijnú literatúru (vysokoškolská učebnica, skriptá, učebné materiály, momentálne pracuje na vysokoškolskej učebnici Dejiny strednej Európy v 15. – 20. storočí). Doc. Mgr. P. Matula, PhD. sa pravidelne zúčastňuje medzinárodných i domácich vedeckých podujatí – konferencií, seminárov, workshopov a diskusií, absolvoval viacero výskumných a prednáškových pobytov v zahraničí, má dostatočné skúsenosti s expertíznou a posudzovateľskou činnosťou. Po uvedení týchto skutočností možno konštatovať, že Doc. Mgr. P. Matula, PhD. je rešpektovanou osobnosťou v domácej i zahraničnej vedeckej komunite. Dokladá to nielen jeho vedecko-výskumná a publikačná činnosť, ale aj členstvo vo viacerých redakčných radách a vedeckých grémiách. Stanovené inauguračné kritériá spĺňa.

Po komplexnom posúdení diela a vedecko-výskumnej činnosti Doc. Mgr. Pavla Matulu, PhD. konštatujem, že vedecká, odborná, pedagogická a popularizačná práca inauguranta dosahuje požadovanú odbornú úroveň a spĺňa stanovené kritériá na vymenovanie za profesora na Filozofickej fakulte Trnavskej Univerzity v Trnave. Preto odporúčam, aby bol inaugurovaný a vymenovaný za profesora v odbore Slovenské dejiny.

Bratislava 18. februára 2022

prof. PhDr. Róbert Letz, PhD.